

Raadsvoorstel

Raadsvergadering	: 31 oktober 2018
Commissievergadering	: 9 oktober 2018
Agendapunt	: 4
Nummer	:
Datum voorstel	: 7 september 2018
Onderwerp	: jaarrekening en jaarverslag 2017 Stichting Onderwijsgroep Primus
Zaaknummer	: 1940125831
Portefeuillehouder	: mw. J.P. Schouwerwou

Voorstel:

De gemeenteraad besluit in te stemmen met de jaarrekening 2017 van Stichting Onderwijsgroep Primus en kennis te nemen van het jaarverslag 2017.

Inleiding

Voor u liggen de jaarrekening 2017 en het jaarverslag 2017 van de Stichting Onderwijsgroep Primus (hierna: Primus). De gemeenteraad heeft volgens de grondwet een toezichthoudende taak voor wat betreft openbaar onderwijs.

Primus had per 1 oktober 2017 tien basisscholen, waaronder veel kleine scholen.

Het aantal leerlingen op 1 oktober 2017 bedroeg 807. Dat is 102 (11%) minder dan op 1 oktober 2016.

De jaarrekening 2017 sluit met een positief saldo van € 96.500.

De gemeenteraad moet op basis van de wet instemmen met de financiële jaarstukken van Primus, en daarnaast kennis nemen van het verslag van de werkzaamheden van Primus.

Beoogd resultaat

De bijgevoegde stukken hebben voor de gemeente een verschillende wettelijke status; het beoogde resultaat is daardoor ook verschillend.

1. Jaarrekening 2017

Volgens de wet moet de gemeenteraad instemmen met de jaarrekening van een stichting openbaar onderwijs alvorens die kan worden vastgesteld door het schoolbestuur. Deze bevoegdheid van de raad is onveranderd gebleven bij de oprichting van de stichting Ambion in 2016 (holdingstichting van Primus en De Basis).

Wettelijke status: de jaarrekening wordt ter instemming voorgelegd aan de gemeenteraad.

2. Jaarverslag 2017 (inhoudelijk)

Een schoolbestuur openbaar onderwijs is wettelijk verplicht jaarlijks aan de gemeenteraad verslag te doen van zijn werkzaamheden, waarbij in elk geval aandacht wordt besteed aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs.

Wettelijke status: het jaarverslag wordt ter kennisgeving voorgelegd aan de gemeenteraad.

Verantwoordelijkheid en bevoegdheid gemeenteraad

Gemeenteraad heeft toezichthoudende taak voor wat betreft openbaar onderwijs

De gemeenteraad houdt toezicht op het openbaar onderwijs. Dit geldt ook in het geval het gemeentebestuur het openbaar onderwijs heeft verzelfstandigd. Deze toezichthoudende taak richt zich op een beperkt aantal onderwerpen, waaronder de financiële jaarstukken.

Openbaar onderwijs in De Fryske Marren “op afstand”

In gemeente De Fryske Marren zijn twee besturen openbaar primair onderwijs: Primus en Gearhing. Beide staan “op afstand”; dat wil zeggen dat het bevoegd gezag bij een stichting ligt. Tot in de negentiger jaren was het gebruikelijk dat de gemeente het bevoegd gezag van het openbaar onderwijs was, maar dat is nu bijna nergens meer zo.

Verschillende bevoegdheden gemeenteraad voor de twee schoolbesturen

De twee schoolbesturen hebben verschillende rechtsposities. Hieruit vloeien verschillende bevoegdheden van de gemeenteraad uit voort.

Voor wat betreft **Gearhing** (met basisscholen in voormalig LL en G-S) zijn de bevoegdheden van de gemeenteraad voor wat betreft het toezicht beperkt: de gemeenteraad moet *kennis nemen* van de jaarrekening. Dat komt omdat Gearhing een privaatrechtelijke stichting is.

Voor **Primus** (met basisscholen in voormalig SK) zijn de toezichtmogelijkheden van de gemeenteraad iets minder beperkt. De gemeenteraad moet *instemmen* met de jaarrekening van Primus (dit geldt nog steeds, ook nu Primus een holding is aangegaan met De Basis). Het niet-instemmen met de jaarrekening is volgens de wet echter maar in een zeer beperkt aantal gevallen mogelijk, namelijk wegens strijd met het recht of met het algemeen belang, waaronder begrepen het financiële belang van de gemeente. Deze omstandigheden zijn hier niet aan de orde.

Samenvatting jaarstukken

Samenvatting jaarstukken

1. Jaarrekening 2017

De jaarrekening 2017 van Primus sluit met een positief saldo van € 96.500. Begroot was een tekort van € 5.600. Dit betekent een verschil van € 102.100 positief.

De belangrijkste oorzaken van het verschil zijn:

- Hogere rijksbijdragen inzake personele bekostiging en rijkssubsidies;
- er zijn inkomsten geweest uit de verhuur van ruimten die niet waren begroot;
- er zijn meer personeelsleden gedetacheerd bij andere instellingen dan bij de begroting rekening was gehouden.

Van het positieve resultaat wordt € 95.000 gereserveerd voor mobiliteit-bevorderende maatregelen. Primus heeft in de loop der jaren een vergrijsd personeelsbestand opgebouwd. Primus wil toegroeien naar een evenwichtiger personeelsbestand. Hiervoor is een soort generatiepact in de maak.

Het oordeel van de afdeling financiën is positief

De financieringsstructuur van Primus ziet er over 2017 goed uit. Dit wordt uitgedrukt in de kapitalisatiefactor (transactiefunctie, financieringsfunctie en bufferfunctie).

Afdeling financiën beoordeelt ook de balans van Primus positief.

Goedkeurend oordeel van de accountant

Van Ree Accountants heeft een goedkeurend oordeel verstrekt over de jaarrekening.

De meerjarenbegroting tot en met 2021 toont een klein positief resultaat

De meerjarenbegroting tot en met 2021 toont over alle jaren een klein positief resultaat. Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkeling van het aantal leerlingen (in 2020: 694). Daarnaast is de taakstelling opgenomen om meer middelen voor formatie en ontwikkeling vrij te spelen.

Risico's

Primus ziet de volgende risico's:

- Vanwege de daling van het aantal leerlingen ontvangt Primus ook minder inkomsten vanuit het rijk. Maar de kosten dalen niet evenredig met de daling van de rijksvergoeding. Dit geldt m.n. voor de exploitatielasten van gebouwen.
- Er is een verschil tussen de bekostiging vanuit het rijk en de werkelijke personele lasten. Dit verschil ontstaat doordat gestegen loonkosten niet (geheel) door de rijksoverheid worden gecompenseerd.
- Er is ook een verschil tussen de genormeerde vergoeding die Primus ontvangt voor de materiële instandhouding en de daadwerkelijke kosten. Uit landelijk onderzoek blijkt dat de werkelijke lasten de genormeerde vergoeding sterk overschrijden.
- De kosten van kleine scholen zijn veel hoger dan de genormeerde rijksvergoeding die ertegenover staan. Gebouwen die kleiner zijn dan 1000 m² zijn in exploitatie twee keer zo duur als gebouwen die groter zijn dan 1000 m². Primus heeft geen enkele school die groter is dan 1000 m².

2. Jaarverslag 2017

Het wezenskenmerk van openbaar onderwijs: toegankelijk voor iedereen

In het jaarverslag 2017 legt Primus verantwoording af aan de gemeenteraad over de werkzaamheden van het afgelopen jaar. Het wezenskenmerk van openbaar onderwijs is dat openbare scholen toegankelijk zijn voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienst of levensbeschouwing. Primus heeft dit tot centraal kenmerk gemaakt van zijn missie. Er is ruimte voor overeenkomsten en verschillen tussen kinderen, zonder voorkeur voor één bepaalde opvatting.

Vanuit deze visie vindt Primus het belangrijk om kinderen te stimuleren tot het ontwikkelen van een sociaal-maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef, van waaruit zij bewust en respectvol omgaan met anderen, ongeacht hun geaardheid, etniciteit, sociaal-maatschappelijke en culturele achtergrond.

Primus had in 2017 geen thuiszitters

Door een strak beleid t.a.v. uitval en een goede begeleiding van leerlingen heeft Primus in 2017 geen thuiszitters gehad.

Het verwijzingspercentage naar het speciaal onderwijs van Primus is zeer laag

Het verwijzingspercentage naar het speciaal onderwijs van Primus is al een aantal jaren zeer laag. De focus ligt nadrukkelijk op het bieden van passend onderwijs binnen de scholen en het faciliteren en ondersteunen van de leerkrachten hierin.

Het landelijk verwijzingspercentage ligt rond de 2,5%. In 2017 lag het verwijzingspercentage van Primus op 0,7%.

Primus tekent hier wel bij aan dat dit het nodige vergt van de ondersteuning op de scholen en de vaardigheden van leerkrachten en interne begeleiders.

Het leerlingenaantal daalt

Het aantal leerlingen op 1 oktober 2017 bedroeg 807. Dat is 102 minder dan op 1 oktober 2016. De prognose is dat er in 2020 nog 694 leerlingen zullen zijn; dat is een daling van 44% ten opzichte van 2011. Leerlingendaling is overigens een trend die in heel Nederland waarneembaar is.

Primus heeft veel kleine scholen

Primus heeft bijna alleen maar kleine scholen volgens de rijksnorm (dat zijn scholen met minder dan 145 leerlingen). Van de tien basisscholen van Primus was er op 1 oktober 2017 maar één school met meer dan 145 leerlingen. Zeven scholen hebben minder dan 100 leerlingen.

Personeel: ziekteverzuim

Het ziekteverzuim in 2017 is gedaald naar 5,7% (in 2016 was het 6,9%). Het streefpercentage is 4%. Het landelijk gemiddelde is ca. 6,2%.

Het verzuim bij Primus was voornamelijk te wijten aan (dreigend langdurig) psychisch verzuim, dat niet in alle gevallen werkgerelateerd was. Ook was er sprake van verzuim met een fysieke oorzaak.

Nieuwkomers: de taalklas in Joure

Nieuwkomers beheersen de Nederlandse taal niet of nauwelijks, waardoor het onderwijs en de integratie bemoeilijkt worden. Op initiatief van Ambion is daarom in 2017 een start gemaakt met de voorbereidingen voor een taalklas in Joure. In samenwerking met de gemeente, CBO Meilân en het landelijke bureau Lowan

is in de Brede School in Joure de taalklas opgericht. De taalklas biedt kinderen van statushouders intensieve taallessen voor twee ochtenden in de week. De kinderen blijven ingeschreven bij hun “moederschool”, waar ze de overige dagdelen naar school gaan. door de samenwerking met SKIK kinderopvang kunnen kinderen ook op jonge leeftijd al gesignaleerd worden en ingeschreven worden voor de taalklas. Het doel van de taalklas is om deze kinderen een goede basis te bieden voor hun verdere schoolloopbaan en leven in Nederland.

Beleid- en regelgeving

- Wet op het Primair Onderwijs: artikel 48, 6de lid onder d
- Statuten van Primus: artikel 9 lid 4 en artikel 10 lid 3

Financiën

Er zijn geen financiële gevolgen voor de gemeente.

Duurzaamheid

N.v.t.

Overheidsparticipatie

N.v.t.

Communicatie

Het besluit van de gemeenteraad zal schriftelijk worden gecommuniceerd met Primus.

Vervolg en evaluatie

De jaarrekening en het jaarverslag zullen onderwerp van gesprek zijn tijdens het jaarlijkse bestuurlijke overleg tussen Primus en de wethouder onderwijs.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

- Aanbiedingsbrief Primus
- Jaarverslag 2017 van Primus, met vanaf blz. 45 de jaarrekening 2017
- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Burgemeester en wethouders van De Fryske Marren,

de gemeentesecretaris,
mw. D.J. Cazemier

de burgemeester,
dhr. F. Veenstra